

Ja hem passat la canícula.

Per Carles Nerin.

ARTICLE 2010/3 16/9/2010

Ja hem passat la canícula.

Per Carles Nerin.

Com cada estiu ja han quedat enrere les notícies encapçalant els diferents telediaris de les diverses cadenes estatals d'un dels temes més recurrents i “més a mà” de que es disposa: el temps atmosfèric. Com si d'una olimpíada es tractés, dia rera dia es van anunciant records a bombo i plateret pentinant qualsevol indret del planeta Terra per aconseguir el llistat més preuat. Cal crear impacte i què millor que ensenyar un grup de gent rostint-se al sol i a poder ser acompanyats d'aprop del termòmetre de rigor assenyalant una bestiesa de graus centígrads. Que a l'estiu faci calor és el més normal del món...el que ja no ho és tant és validar com si res una dada termomètrica completament falsa i quedar-se tan ample. Aviat vindrà la campanya del fred a l'hivern i dels quatre o vuit flocs desperdigats a llocs poc habituals i les notícies apocalíptiques de rigor. Però val a dir que amb la calor fan molt més èmfasi. Segurament el tema de l'escalfament global i el canvi climàtic hi tenen molt a veure. “Venen” molt més els records de calor que els de fred.

Amb aquest encapçalament no pretenc negar cap realitat ni molt menys. Simplement el que m'agradaria demanar és un mínim de rigorositat. Un cop arribats a aquest punt el més fàcil seria apuntar directament cap els periodistes, que si bé tampoc seria just eximir-los de tota culpa, crec que els primers que haurien de fer autocrítica són els encarregats de vetllar per la difusió de la ciència meteorològica. No és cap secret intuir que als mesos estivals els mitjans de comunicació pateixen per la escassetat de notícies, la qual cosa fa que el tema recurrent de la calor i els seus efectes acaparin un gran protagonisme. Això ho sap tothom, i més qui està en el món méteo. Unes consignes clares, sense ambigüitats, i dient les coses pel seu nom de ben segur que afavoriria les informacions pertinents. Al fi i al cap els periodistes trameten el que els hi diuen els “entesos” en la matèria. Com més clara i concisa sigui la explicació, menys temptacions “d'amarillisme” per part del missatger. No pot ser que a les primeres de canvi s'utilitzi el terme “onada de calor”. Deixant ben clares una serie de premisses que s'han de complir per a considerar un episodi com a “onada de calor” es desactivarien molts mal entesos. Hi manca molta pedagogia, i aquesta ha de sortir dels llocs pertinents. L'AEMET i en el cas concret de Catalunya l'SMC no fan els deures convenientment. Almenys és així com jo ho veig. Si els que estem immersos en els cercles meteorològics som els primers en ser conscients de que es tergiversen amb massa facilitat conceptes méteo, voldrà dir que els missatges inicials (i aquests no provenen dels periodistes) tenen alguna mancança, bé sigui a nivell semàntic o de contundència en la difusió.

A col·lació de la meva denúncia, parlaré del “cop de calor”, “invasió càlida”, “irrupció càlida”... qualsevol expressió menys “onada de calor”, que varem patir (en el fons els meteofreaks al ser un fenomen extrem quasi podríem dir que varem “gaudir”) el famós 27 d'agost passat a alguns indrets de Catalunya. En cap cas podem parlar d'onada de calor doncs no varem tenir temperatures mitjanes per sobre dels valors normals ni

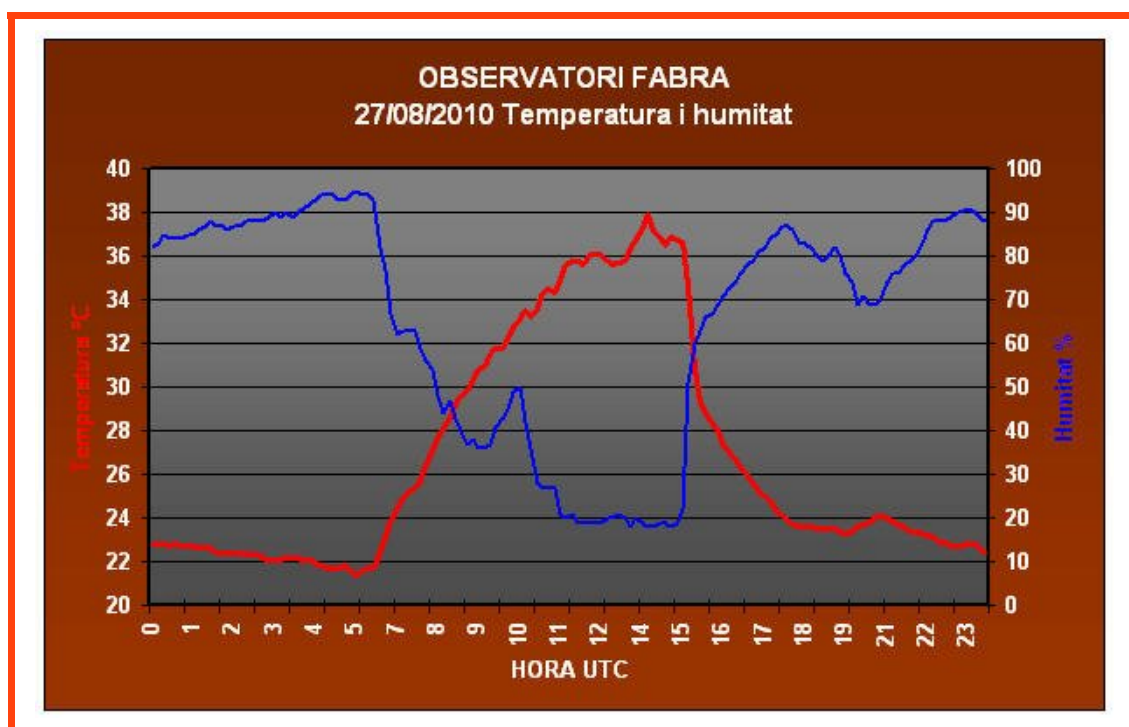
MeteoRibes – Butlletí Bimestral del Temps 2010/4

tres, ni quatre, ni cinc dies.... parlem d'unes poques hores d'un sol dia. Això si, val a dir que van ser infernals.

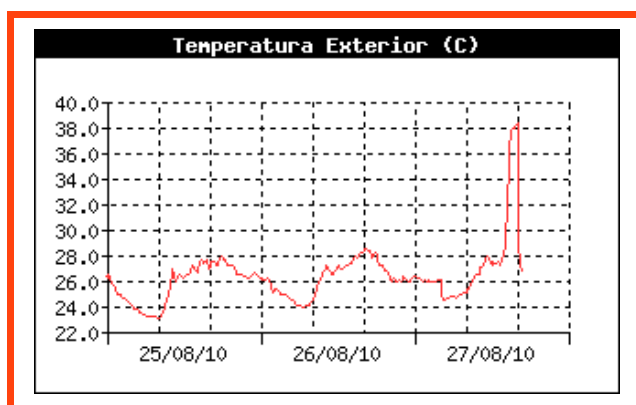
Tots sabem que a llocs costaners la presència del mar comporta un efecte termoregulador en la temperatura ambient. La marinada a les hores centrals del dia s'encarrega de frenar el mercuri. El preu que hem de pagar a aquesta aturada termomètrica són unes humitats elevades i la conseqüent sensació de xafogor. A banda, aquest efecte termoregulador propicia amplituds tèrmiques poc destacables. És a dir que es produeixen unes condicions climàtiques oposades a les que es donen a terres interiors on la marinada no fa acte de presència.

Hi ha però, un efecte inhibidor de la marinada a llocs litorals: la presència de vents aponentats.

Si agafem la gràfica de l'Observatori Fabra del dia 27 d'agost veurem les conseqüències immediates d'aquest vent:

A l'estació del Port Fòrum de BCN també es veuen els efectes de la temperatura: La pujada sobtada de més de 10°C al entrar l'advecció de ponent i la baixada, encara més sobtada, de quasi 12°C. De 38.3°C a 26.6°C al entrar de sobte la marinada.

Com veiem va ser un “cop de calor” regit essencialment, i combinat, per un factor advectioniu que juntament amb el matalàs d’aire càlid anticiclònic que teníem a les capes altes i mitges que creava una corrent de subsidència, va crear un còctel explosiu. A més cal remarcar que el vent de ponent, cremador, al baixar de la Serra de Collserola va crear un efecte local de fogony, doncs si bé al Fabra es va assolir la quarta temperatura més alta de la sèrie amb 37.9°C, al observatori del Raval es van enregistrar els excepcionals 39.3° C, temperatura que no s’havia enregistrat mai en cap observatori oficial de la ciutat. Amb això és perillós fer extrapolacions doncs el correcte seria comparar dades del mateix observatori al llarg dels anys. Per tant deixar constància que és la dada més alta mai enregistrada és correcte, però d’aquí a parlar de rècord de més de 200 anys permeteu-me que ho posi en dubte. Entre altres coses, l’observatori del Raval em penso que està en funcionament “només” des de el 2006.

En el Fabra, per exemple , hi ha registres més elevats que el del dia anteriorment esmentat.

1. 6 de juliol de 1982: 39.8°C
2. 7 de juliol de 1982: 39.6°C
3. 15 d'agost de 1987: 38.4°C
4. 13 d'agost de 2003: 38.4°C
5. 27 agost de 2010: 37,9°C
6. 7 d'agost de 2003: 37.7°C
7. 19 d'agost de 2009: 37.7°C
8. 12 d'agost de 2003: 37.6°C
9. 14 d'agost de 2003: 37.4°C
10. 11 d'agost de 2003: 36.9°C

Curiosament, uns pocs kilòmetres més al nord, a la mateixa línia costanera les temperatures eren altes però ni molt menys excepcionals. Amb aquest mapa de vents podem observar que n’és d’important el ponent (vent de l’oest) per a capgirar com un mitjà la situació meteorològica:

MeteoRibes – Butlletí Bimestral del Temps 2010/4

